

PROJEKT & KULTUR

nr. 106 --- februar 2011

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk.

Skowvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 106!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. - og fax-nr. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
 Gironummer: reg.nr. 1551, kontonr. 0006300804.
 Fra udlandet sender man til IBAN-nr.
 DK6030000006300804.

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 107 skal være os i hænde tirsdag den 3. maj 2011. Vi skal gøre opmærksom på, at i 2011 vil alle fire numre være på 16 sider, fordi vi i 2010 udsendte to numre à 32 sider. Projekt & Kultur trykkes på Huset i Århus i 170 eks.

Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3 - 4: Notitser ... Mødedeltagelser og udstillinger ... Mediemarkeringer.

5: **Tessalit** (Mali)

- af *André Wiertz*
- oversat af *Dorthe Lindahl*

6 - 10: **Egnsudvikling i Amataltal, fase 3**
 – **resumé af slutevalueringsrapport**

- af *Dr. Idé Tahirou*
- oversat af *Birgit Vanghaug*

11 - 15: **Turen til Burkina Faso**

- af *Kristian Katholm Olsen*

Billedet på forsiden er taget af Dr. Idé Tahirou under hans inspektion i december 2010 i Amataltal-zonen. Billedet forestiller en traditionel brønd, som var afstivet af træ. På grund af voldsomme regnbyger i maj 2010 brød brønden sammen, og det forventes, at Kooperativet i Amataltal renoverer den.

Billedet på bagsiden er taget af Birgitte Juul Nielsen den 31. december 2010 et par hundrede meter fra den asfalterede vej mellem Dori og Kaya i Burkina Faso, 175 km nordøst for hovedstaden Ouagadougou. Foran baobabtræet står Jørgen Olsen og Laura Katholm Olsen.

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 177 medlemmer.

.....

Den samlede støtte til Kooperativet i Amataltal er i skrivende stund 7.502.474 kr., heraf 6.106.917 kr. fra Danida og 1.395.557 kr. fra andre givere.

I de 6.106.917 kr. er ikke medregnet Danida-bevillingen på 6.500.000 til anvendelse i årene 2006-2010. Regnskabet for denne fase vil blive gjort op i nær fremtid.

.....

Sommerarbejdslejr på Åland

Lejren afvikles i dagene 1. – 14. august.

Tilmelding allerede senest den 1. april!

Arbejdssprog engelsk!

Arr.: Emmaus Åland.

Læs mere på dette link

www.gtu.dk/ÅlandCamp2011_print.pdf

Eller send en mail til emmaus@emmaus.ax!

.....

Medlemsmøde

Genvej til Udvikling afholder medlemsmøde lørdag den 5. marts kl. 11.30 til 16.00 hos Per

Christian Hougen, Lærkehaven 18, Værløse.

Alle er velkomne - tilmelding ønskelig på tlf. 44 48 02 38 eller perch@nypost.dk.

Der ydes rejseudbetaling; men det henstilles, at man benytter sig af muligheder for samkørsel fra Jylland og Fyn, hvilket koordineres via sekretariatet, tlf. 98 56 29 94 eller

gtu_sekr@hotmail.com.

Der vil være mulighed for at købe varer fra Kooperativet i Amataltal, Niger, og Pag la Yiri, Burkina Faso.

.....

Forvarsel om generalforsamling

Genvej til Udvikling afholder generalforsamling på sekretariatets adresse, Skovvej 24, Arden, søndag den 12. juni 2011 kl. 13 til 18.

Indkaldelse og formandsberetning for 2010 i Projekt & Kultur nr. 107.

Danida har fravalgt Benin

Udviklingsminister Søren Pind har besluttet, at Cambodja, Zambia og Benin skal udgå af kredsen af programsamarbejdslande, efter en udfasningsperiode på tre år. For Benins vedkommende har det statslige samarbejde stået på siden 1992. Forud for udpegningen – ved daværende udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen – havde Genvej til Udvikling fået vedtaget en udtalelse i FN-forbundet, der opfordrede ministeren til at vælge Benin. Om udtalelsen havde indflydelse, er vanskeligt at vurdere; men sikkert er det, at GtU i 1992 var den eneste ikke-statslige danske organisation med engagement i landet. BØRNEfonden's omfattende program startede to år senere.

Genvej til Udvikling beklager fravalget af Benin, som i dag i lighed med i 1992 er et af Afrikas fredeligste lande, både indadtil og i forhold til naboerne, og som også er et af de afrikanske lande med den mest gunstige situation, hvad angår demokrati og menneskerettigheder. Vi ville dog have fundet det langt mere betænkeligt, hvis Burkina Faso, Mali eller Niger var blevet valgt fra.

Cementtrug fra tipsmidlerne

Genvej til Udvikling har modtaget 8.124,27 kr. fra tipsmidlerne og sendt 8.205,89 kr. (*altså med tilføjelse af midler fra kontoen for private bidrag*) til Kooperativet i Amataltal i Niger. Pengene vil blive anvendt til montering af 6 cementtrug, 3 ved en brønd i Ingoubarane og 3 ved en brønd i Emilgui.

Vi benytter lejligheden til at takke tipsmidlerne, administreret af Kulturministeriets koncerntcenter, og til at takke alle private, der har ydet bidrag gennem 2010.

Mødedeltagelser og udstillinger

16. november i København:

Marianne Dithmer og Poul Kruse deltog i Uddannelsesnetværkets kursus i rådgivning for iværksættere i udviklingslande.

28. november i København:

Marianne Dithmer deltog for Genvej til Udvikling i det afrikanske julemarked på Frederiksberg, med Danafrika som arrangør.

Se nærmere på www.danafrikakultur.dk

Der lykkedes at sælge af GtU's varer for 909 kr.

3. december på Vartov i København:

Isabelle Grignon deltog i et møde om korruption, arrangeret af Projektrådgivningen.

23. december – 2. januar i Ouagadougou:

Birgitte Juul Nielsen, Laura og Kristian Katholm Olsen samt Jørgen Olsen mødtes med adskillige medlemmer af Emmaus-organisationerne Pag la Yiri, herunder Aïcha Sissoko (*se bl. a. artiklen i www.gtu.dk/PK104-8-9.pdf*) og Emmaüs Solidarité Ouaga.

(fortsættes side 4)

Aïcha Sissoko, Pag la Yiri,
som besøgte Danmark
i august 2009
(foto: Jørgen Olsen)

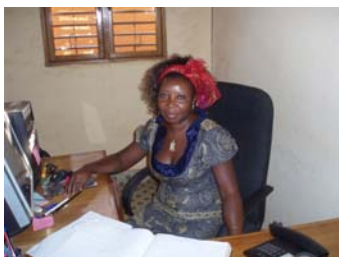

Emmanuel Siambo, formand for Emmaüs
Solidarité Ouaga og en af de fire afrikanere i
Emmaus Internationals repræsentantskab, i
samtale med Jørgen Olsen
(foto: Kristian Katholm Olsen)

Mødedeltagelser og udstillinger

Corine Mahounon
(foto: Jørgen Olsen)

Rita Kaboré
(foto: Jørgen Olsen)

(fortsat fra side 3)

Desuden besøgte familien sekretariatet for Emmaus Afrika og talte med de to ansatte, Corine Mahounon og Rita Kaboré. Der blev endvidere aflagt besøg hos bl.a. organisationen Fil Bleu www.filbleu.org

Læs mere i artiklen på side 11 – 15: **Turen til Burkina Faso.**

Alain Capmas, Frankrig,
medlem af Emmaus
Europas forretningsudvalg
(foto: Jørgen Olsen)

15. januar i Montreuil ved Paris:

Jørgen Olsen deltog i et møde, arrangeret af Emmaus Europa, vedr. fordelingen af beføjelser i Emmaus Europas og Emmaus Internationals repræsentantskaber samt EI's oplysningsudvalg og EI's udvalg for politik og solidaritet. Til mødet var primært inviteret interesserede i at stille op til disse organer.

26. januar på Astrup Kro ved Arden:

Jørgen Olsen deltog i afskedsreception for læge Lars Peter Gudbjerg, som ordinerede vaccinationer og malariatabletter i forbindelse med diverse Afrika-rejser. Som ved andre receptioner var også gaven til læge Gudbjerg et båtaskrin fra Kooperativet i Amataaltal, fremstillet af huder og mavesække fra køer og kameler – ved en sådan disposition er man rimelig sikker på ikke at give noget, som andre kommer med.

Mediemarkeringer

Mellem terrorisme og klimaforandringer –

under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort en blog på www.u-landsnyt.dk pr. 25. november; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/mellem-terrorisme-og-klimaforandringer

Münsterparrets elitedyrkelse – under denne

overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort en blog på www.u-landsnyt.dk pr. 9. januar; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/m-nsterparrets-elitedyrkelse

Duften, synet, lyden og smagen af Afrika

– var overskriften på en artikel i Nordjyske Stiftstidende om turen til Burkina Faso, som fire medlemmer af Genvej til Udvikling gennemførte hen over jul og nytår 2010-2011.

I en anden artikel, på siden overfor, skriver Jesper Poulsen om den rejse, der oprindeligt var planlagt. Her er overskriften Når Al-Queda ånder dig i nakken". De to artikler er samlet på en enkelt fil, hvortil kan linkes www.gtu.dk/Nytaarsrejse.pdf

Tessalit (Mali)

- fra nr. 129 af bladet "Terre", udgivet af den belgiske organisation af samme navn i efteråret 2010
- af André Wiertz¹
- oversat af Dorthé Lindahl
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Allerede for mere end tredive år siden satte Terre (dengang Opération Terre) sig for at komme befolkningen i Tessalit til hjælp.

Det er måske den mindste landsby i verden, der er aftegnet på verdenskortet; for den nærmeste by er 550 km væk². Dengang handlede det om at etablere en gipsfabrik på stedet magen til den, der blev en succes i Algeriet i 60'erne.

Desværre gjorde en meget anderledes sammenhæng, som man ikke var særlig opmærksom på i begyndelsen, det umuligt at gennemføre projektet. I 1997, da freden var blevet underskrevet efter borgerkrigen mellem den malisiske stat og tuaregerne, der krævede mere selvstyre og infrastruktur til deres region, blev kontakten genoptaget med vores venner fra Tessalit. De blev bevidste om, at gartneri, som var begrænset på det tidspunkt, kunne udvikles.

Autre Terre³ bidrog til finansieringen af køkkenhavernes infrastruktur og udstyret til motorpumper. Modtagerne betalte pumperne af den fortjeneste, der blev opnået på salget. Andre startede eller udvidede ligeledes køkkenhaver, først i landsbyen og siden i steppelandet. I dag er næsten 50 køkkenhaver udstyret. For at sikre tilførslen af grundvand, som alle pumperne henter vand fra, er der bygget små underjordiske dæmninger.

Hvis tilførslen af friske grønsager har udgjort en vigtig forbedring for køkkenhavedyrkernes

familier, så er der stadig meget at gøre, når det gælder jordbrugsteknik. Og ikke mindst venter der en stor indsats omkring markedsføring af grøntsagerne i forhold til omverdenen, så gartneri kan bidrage mærkbart til økonomien i regionen, der er alt for afhængig af kvægavl.

Den seneste regntid var meget tør og græsgangene meget utilstrækkelige, hvilket forårsagede at mange dyr døde. Dette udstiller rovdriften på omgivelserne. Til gengæld kan man glæde sig over, at de sanitære forhold er forbedret i Tessalit.

Problemet er, at befolkningsstigningen har affødt en stigning i det samlede antal dyr hos kvægavlerne, og der er nu for mange dyr i forhold til mulighederne for at forsyne dem med græsning og foder.

Kåldyrker i Tessalit
(foto: Christian Legay, Autre Terre)

Det er blevet afgørende, at en del af befolkningen vender sig mod andre aktiviteter til at opretholde tilværelsen.

Hvis infrastrukturerne i dag er på plads for at give gartneri et betydningsfuldt omfang, er der stadig meget at gøre for at overbevise tuaregerne om at gøre det til en rigtig profession og for at gøre det accepteret, at kvægavl ikke længere kan praktiseres af alle.⁴

¹ Var bosat i Tessalit i årene 1981-83 sammen med andre unge belgiske ingeniører, som stod for organiseringen af gipsfabrikken og har siden været på erfaringsudvekslingsbesøg.

² Gao ved floden Niger.

³ Autre Terre (= Den anden jord) er den afdeling af organisationen Terre, der samarbejder med grupper i udviklingslandene. Franskkyndige kan læse mere på www.autreterre.org

⁴ I 2007 aflagde en delegation fra Kooperativet i Amataltal, Niger, besøg i Tessalit. De drog bl.a. hjem med den væsentlige inspiration, som de siden har gjort flittigt brug af, at mure af ler omkring f. eks. gartneriparceller er billigere og solidere end den hidtil anvendte teknik med hønsetråd. Læs om besøget på www.gtu.dk/amataltal_tessalit_tur_retur.htm

Resumé af evalueringsrapport for

projekt Egnsudvikling i Amatal, fase 3

- af Dr. Idé Tahirou, konsulent, Niamey, Niger
- oversat af Birgit Vanghaug
- fodnoter af Jørgen Olsen
- fotos Dr. Idé Tahirou

Redaktionel anmærkning: Projektet Egnsudvikling i Amatal, fase 3, er afsluttet. I den forbindelse har vores mangeårige samarbejdspartner og gode kollega, Dr. Tahirou, udført en evaluering. Vi har valgt her uredigeret at gengive rapportens resumé, hvilket forklarer at teksten er lovlig 'konsulentagtig'.

.....

En mission for slutevalueringen af projekt Egnsudvikling i Amatal, fase 3 (EiA3) er blevet gennemført fra den 8. til den 23. december 2010. Evalueringen er blevet realiseret af Dr. Idé Tahirou, på opfordring af GtU. Projektet er finansieret af DANIDA med et beløb på 505 350 000 F CFA¹ og er udført af Kooperativet i Amatal (CA) med en varighed på 5 år (2006-2010).

Brønd med trug

¹ Dette beløb er det, som er sendt til Niger – det er efter kurs 0,0113 lig med 5.710.455 kr. Dertil kommer udgifter til inspektioner og evalueringer samt oplysningsarbejde og administration i Danmark. Det samlede bevilgede beløb fra Danida er på 6.500.000 kr.

Projektets overordnede hensigt er styrkelse af fødevarselvforsyning og øget selvstændighed for de sårbare husholdninger med henblik på at skabe selvtillid i Amatal-området og fremme fødevarsesikkerhed og entusiasme hos dem, der ønsker at leve der.

De specifikke mål er rettet mod at:

- reducere afhængigheden af kvægavl for at opnå en større spredning af de faglige aktiviteter
- forbedre opbygningen af intern kapacitet i CA
- styrke uddannelsesniveaet hos befolkningen, dens identitet og dens evne til at hævde egne rettigheder.

De vigtigste elementer er:

1. Fødevarsesikkerheden
2. Den institutionelle organisering
3. Voksenundervisning, herunder alfabetisering
4. Undervisning af børn
5. Håndværk, kvægavl, uddeling af dyr på kredit
6. Renovering af brønde.²

I overensstemmelse med spørgeskemaet, som GtU har udarbejdet i forhold til denne evaluering, lægger missionen vægt på følgende punkter:

- Den institutionelle organisering
- Grunduddannelse samt alfabetisering af voksne
- Kvægavl
- Fødevarsesikkerhed

² For de tre nederste af disse seks elementer gælder, at ingen af dem har stået som budgetlinjer i EiA3 – de er indgået i de to første faser af projektsamarbejdet. Evalueringen skal i et betydeligt omfang ses som dækkende det samlede forløb og ikke EiA3 isoleret set. Hverken projektets ledelse eller dets målgrupper tænker i det daglige på, om dette eller hint tiltag startede i fase 1, 2 eller 3. Fase 1 strakte sig over årene 1999-2001. Fase 2 strakte sig over 2. halvdel af 2002 og frem til slutningen af 2005.

- Indtægtsskabende aktiviteter
- Projektets relationer med andre involverede i det geografiske område (NGO'er, statslige tjenester, projekter etc.)

1. Den institutionelle organisering

Den institutionelle organisering af EiA3 har fungeret godt med hensyn til organiseringen af projektet. Det er åbenlyst, at organisationen og funktionen af Kooperativet i Amataital (CA) til fulde opfylder loven om kooperativer i Niger.

CA består af 9 GM'er (= "gensidigheds-grupperinger"), som hver især står for aktiviteter med særligt henblik på deres geografiske område under kontrol af forvaltningskomiteer, som er dannet for hver aktivitet.

Kursus- og mødecenteret i GM Wirzadam
(det tuaregiske navn
– på fransk hedder GM'en Wourzaddam)

Indikatorerne for, om CA er velfungerende, og som er opfyldt, er:

- Generalforsamlingerne i CA holdes regelmæssigt, mindst to gange om året.
- Der afholdes regelmæssige møder i GM'erne inden for rammen af deres aktiviteter.
- Aktiviteterne følges op af forvaltningskomiteerne, som aflægger regnskab til den GM, de hver især tilhører
- Der er periodisk fornyelse (hvert år) i bestyrelsen for nogle af GM'erne og for medlemmerne af forvaltningskomiteerne (CG).

Kvinderne er i overtal (over 50 pct.) i alle de komiteer, der har at gøre med håndværk, kornkværne, småhandel, opdræt af geder og får.

Det kan uden nogen tvivl bekræftes, at kvinderne drager langt mere gavn af projektet end mændene; for antallet af kvinder, der tilgodeses, varierer fra 50 til 100 pct. ved følgende aktiviteter:

- Mikrolån til handel (næsten 100 pct.)
- Udlån af dyr på kredit (over 50 pct.)
- Kornbanker (over 50 pct.)
- Kværne (100 pct.)

Organisationens levedygtighed skyldes den kendsgerning, at den forener alle de etniske grupper, som findes i zonen for projektet. Således er fordelingen af de forskellige etniciteter som følger: 62 pct. tuareger, 30 pct. fulbeer, 3 pct. hausaer og 5 pct. igdalen'er, skønt denne sidste gruppe ikke på nogen måde adskiller sig fra tuaregerne i området.³

En gruppe fulbéfamilier, som bor i Amataital og tager del i projektets aktiviteter

Antallet af fulbeer er stigende⁴ af den simple grund, at EiA3 er slået godt an inden for denne gruppe, idet de synes at blive mere fastboende i zonen. For alle tilstedeværende etniciteter gælder det, at de unge er i flertal. Befolkningen i zonen som helhed er vurderet til 30.000 personer⁵, hvoraf mere end 60 pct. er under 18 år.

(fortsættes side 8)

³ Igdalen kendetegnes ved, at de taler et sprog, som hedder tagdalt, og som er en blanding af tuaregisk og djerma.

⁴ For 10 år siden var der 27 pct. fulbeer (fransk: peul, engelsk og hausa: fulani), og der var 4 pct. hausa og 64 pct. tuareger – igdalen også dengang 5 pct.

⁵ Dette tal er mere end det dobbelte af de forskellige antagelser om befolkningens størrelse, som vi blev præsenteret for i årene 1995 – 2000.

Resumé af evalueringsrapport for projekt Egnsudvikling i Amatal, fase 3

(fortsat fra side 7)

2. Grundskole og voksenundervisning:

- Grundskolen (den tosprogede skole) har nået målene for uddannelse af 4 klasser, som er gået videre til mellemskoleniveau. For at undgå frafald på dette stadi, er det nødvendigt at bygge en mellemskole tættere på elevernes forældre, som udgangspunkt i Amatal.

- Uddannelsen af de unge har muliggjort fremkomsten af de første "moderne" håndværkere (mekanikere) for at løse transportproblemer via motorcykler i zonen; sådanne uddannelser bør kunne fortsætte under hensyntagen til de socioøkonomiske realiteter i zonen.

- 8 kursuscentre er blevet bygget og udstyret og giver mulighed for afholdelse af møder og undervisning af voksne, hvor hen ved halvdelen af deltagerne er kvinder.

Overlevende kvæg efter tørken

3. Kvægavl

Aktiviteterne omkring kvægavl er blevet stærkt berørt af tørken og manglen på græsning i 2010.

Imidlertid har tabet af dyr været mindre (30 pct.) end hos de traditionelle kvægavlere (over 90 pct.), takket være projektets teknikker og strategier.

Trods alt har salget af dyr gjort det muligt for CA at påtage sig nye opgaver.

Den meste rentable aktivitet er kvægavl. Den nationale politik viser, at denne aktivitet er til den største fordel for Niger i sammenligning med nabolandene. For at befolkningen kan fortsætte med drage fordel af dette, er det en god idé at igangsætte et egentligt projekt, som tager hensyn til de klimatiske ændringer med udgangspunkt i EiA3's resultater.

Gartneri i Wirzadam

4. Fødevarer sikkerheden

Målene for EiA3 inden for dette område er udvikling af havebrugsparceller samt kornbanker. Vedrørende havebrug havde EiA3 planlagt støtte til oprettelse af 6 (seks) køkkenhaver på følgende seks lokaliteter, svarende til GM'er: Ekawel, Amazzégri, In-Jighrane, Wourzaddam, Tchín-Eqqade og Amatal.

Der er nu mere end 60 kollektive og individuelle køkkenhaveparceller i EiA3-zonen. Dette viser vigtigheden af denne aktivitet i udforskningen af ernæringsikkerhed og forøgelse af indtægter.

Projektet har helt systematisk givet sin støtte på foranledning af GM'erne, især i form af redskaber, såsæd og plantebeskyttende midler samt reparation og renovering af brønde.

I denne bygning opbevarer kornbanken i Amatalt det indkøbte korn, indtil det sælges til befolkningen for overkommelige priser, dvs. når knapheden på korn i den varmeste tid får markedsprisen til at stige voldsomt, kan befolkningen købe markant billigere korn her

Kornbankerne: CA råder over fire (4) kornbanker på hver 40 tons og som fungerer normalt og i overensstemmelse med de beslutninger, der er taget omkring deres forvaltning.

De 4 kornbanker gør det muligt at nå ud til 18.000 personer, hvilket svarer til næsten 3.500 familier,

hvilket vil sige næsten 60 pct. af familierne i zonen.

Disse kornbanker opfylder perfekt betingelserne for Plan D'Action National d'Adaptation aux changements climatiques (PANA) = National handlingsplan for tilpasning til klimaforandringer, som Nigers regering har vedtaget.

5. Indtægtsskabende aktiviteter

Det drejer sig specielt om opdræt af geder og får, køkkenhavebrug, (kunst)håndværk og handelsaktiviteter. Disse aktiviteter har på mærkbar vis forøget indtægterne for medlemmerne af CA

Kvinderne har draget endnu mere fordel deraf end mændene; for i antallet af tilgodesete varierer antallet af kvinder fra 50 pct. til 100 pct. i følgende aktiviteter:

(fortsættes side 10)

To mekanikere i Amatalt, en bilmekaniker til venstre og en motorcykelmekaniker til højre
– begge er oplært af EiA3 og har fået iværksætterstøtte

Butikksdrivende i Tafadawt, som har fået iværksætterstøtte af CA

Resumé af evalueringsrapport for projekt Egnsudvikling i Amataaltal, fase 3

(fortsat fra side 9)

- Mikrolån til handel (næsten 100 pct.)
- Lån til dyr (over 50 pct.)
- Kornbanker (over 50 pct.)
- Kunsthåndværk (over 50 pct.)

6. Projektets relationer med de øvrige involverede

Samtidig med udførelsen af EiA3, har CA vist sin evne til samarbejde med andre partnerinstitutioner, involverede i den samme zone. Særligt skal fremhæves:

- Programme d'Actions Communautaires = PAC = Program for Fællesskabsfremstød – vedr. kornbanker,
- International Relief Development (IRD = International Udviklingsbistand) vedr. forvaltning af naturressourcer (bygning af indhegninger),
- Programmet for Mikrorealisationer finansieret af Den Europæiske Union med henblik på skabelse af private butikker (gælder f. eks. butikken i Amazzégri),

- HED Tamat vedr. bygningen af en skole,
- Statens Sundhedsservice med henblik på bygning og udstyrelse af Amataaltals sundhedsklinik, som snart vil blive udvidet til et integreret sundhedscenter,
- Verdensfødevareprogrammet (PAM) for gratis uddeling af fødevarer til sårbare befolkningsgrupper under perioden med fødevarekrisen i 2010.

Sundhedsklinikken i Amataaltal

7. Perspektiver

Perspektiverne for CA med henblik på at gøre resultaterne af EiA3 varige handler især om styrkelse af de institutionelle kapaciteter (grundskole, ungdomsuddannelse og voksenundervisning) og udvikling af aktiviteter med henblik på de klimaforandringer, der vil få indvirkning på de lokale befolkningers liv.

Turen til Burkina Faso

- af Kristian Katholm Olsen
- fotos Jørgen Olsen

Da flyet fra Bruxelles til Ouagadougou (Ouaga) nærmer sig sin destination, og udsigten over Saharas ørken er det eneste, der møder mig fra flyets vindue, begynder det at gå op for mig, at der er noget vildt anderledes i vente. Mine venner forholder sig naturligvis undrende over for, at det lige er i Burkina Faso, at jeg skal tilbringe juleferien: "Skal du ned og besøge Mgala?" (karakter fra filmen "Den Eneste Ene")

Det skal også være sagt med det samme, at mit kendskab til landet var meget begrænset, før vi ændrede vores rejsemål. Oprindeligt var det Niger, min far planlagte en rejse til, men det er farligt at færdes der som turist i øjeblikket.

Vi er alle trætte, da vi lander i hovedstaden. Om aftenen på denne tid af året er der relativt køligt, men det føles nu stadig ret varmt til forskel fra vinterkulden i Europa.

Vi bliver, uden for den primitive lufthavn i Ouaga, hentet af Aïcha og Ivo, medlemmer af organisationen Pag la Yiri, der hører under Emmaus, og som bl.a. beskrives i www.gtu.dk/PK104-8-9.pdf

Det er lidt hektisk at få bagagen bragt ud til den vogn, som står til vores rådighed. Vi er trætte efter flyveturen og bliver mødt af mange undersøgende blikke. Det er ikke sidste gang, vi oplever det på turen.

De følgende dage skal vi akklimatisere os i de nye omgivelser. Solen er meget skarp kombineret med en tør varme. Jeg finder ud af, at der er en del tøj,

jeg skulle have ladet blive hjemme, da det simpelt hen er for varmt at gå rundt i.

Om aftenen besøger vi først kort Ivo i hans hjem. For at komme ud til ham oplever vi på køreturen forskelligt underlag, både sand og asfalt, og nogle steder er vejene som i større vestlige byer. Det, der springer tydeligt i øjnene, er, at bygningerne er større i centrum end ude i forstæderne.

Hos Ivo er der ingen lamper, så det er en lidt speciel oplevelse at gå rundt i næsten totalt mørke.

Senere besøger vi Aïcha. Hun tilhører et af de mere velstillede samfundslag i Ouaga. Hendes søn praktiserer glimrende engelsk, som mange unge burkinere lærer i skolen i dag til forskel fra tidligere i historien. De har også fjernsyn med vestlige kanaler som Eurosport.

Man mærker ikke meget til, at der året forinden havde været voldsomme oversvømmelser i Ouaga.

Boulougou og hans hustru Agnès Lema

Dagen efter lægger vi vejen forbi organisationen Fil Bleu (Den Blå Tråd), hvor min far kender Boulougou (kaldenavn for Zidabou Garango), der er en bekendt af Anette Sonne fra foreningen International Kontakt. Læs mere om Fil Bleu på www.filbleu.org

De arbejder med at producere tøj fremstillet af vestafrikansk bomuld. Min mor er interesseret i en klædedragt, og det fører til, at der bliver arbejdet med at få den syet færdigt til vores hjemrejse en uge senere.

(fortsættes side 12)

Musik i gården hos Boulougou og Agnès

Turen til Burkina Faso

(fortsat fra side 11)

Dernæst besøger vi Boulougou, hans hustru og sønner. Det virker ikke til, at de hører til de rigere samfundslag, men alligevel strømmer der naboer og andre lokale fra og til i løbet af den tid, vi er på besøg. På et tidspunkt optræder et lille band for os, og de gør brug af instrumenter som djembe og xylofon i fremførelsen af deres numre. Det var meget underholdende.

Jean-Luc, en af Boulougous sønner, følger mig til et marked, hvor jeg køber noget praktisk fodtøj. Det er en af de eneste gange, hvor jeg ikke følges med min familie på turen, og det fremkalder hos mig i endnu højere grad følelsen af at være på totalt fremmed grund.

Senere på dagen besøger vi Alice, som arbejder i kvægavlsministeriet. Det er 1. juledag, og hele hendes mands familie er samlet, så der er rigtig mange mennesker med til festen.

Man kan læse mere om Alice på www.gtu.dk/PK97-12-13.pdf

Efter en dag der ikke mangler indtryk, begynder trætheden at melde sig, så det er kærkomment senere at vende tilbage til Emmaus Solidarité Ouaga, hvor vi bor, mens vi er i byen.

Karakteristisk for Ouaga er små modelkirker, som nogle af de kristne bygger foran deres hjem.

Dagen efter ser vi os omkring i byen og tager først en tur ned til domkirken, i hvilken vi oplever en gruppe burkinere bede til Gud. Her lægger jeg for første gang mærke til andre hvide turister. Repræsentationen af disse er ret beskedene, men det er måske også, hvad man kan forvente, da Burkina Faso ikke er et oplagt turistmål. Den anden gang, jeg lægger mærke til det, er i landsbyen Gorom Gorom, som vi besøger senere på ugen.

Senere på dagen forsøger vi også at komme ind i en moské, men da der lige har været bøn, er det ikke velset at vi går derind. Meget af dagen foregår i centrum, hvor vi besøger det store marked. Sælgerne her er ret skruppelløse, og selv om vi afviser nogle op til flere gange, bliver de ved med at presse på, og det ender med, at vi til sidst køber nogle varer, da de sætter dem så meget ned i pris, at det er for dumt ikke at slå til.

Laura Katholm Olsen og Birgitte Juul Nielsen prøver tøj hos Fil Bleu

Om mandagen giver vi Fil Bleu endnu et besøg og hilser på nogle af de ansatte: Denys, Rosalie, Martine og Yanata.

Rosalie syr hos Fil Bleu

Derefter tager vi tilbage i retning af Emmaus Solidarité Ouaga, for meningen er, at vi skal besøge Emmaus Afrika, der har kontor i nærheden af det sted, vi overnatter. Hele kvarteret hedder Pissy og ligger i det vestlige Ouaga. Fil Bleu har også hovedkvarter her. Hos Emmaus Afrika møder vi to engagerede medarbejdere, hvis kontor ligner et vestligt med et par skriveborde og computere. Her i Ouaga har alle de afrikanske Emmaus-grupper altså et samlingspunkt. Læs om Emmaus på engelsk, fransk og spansk på www.emmaus-international.org

Senere tager vi forbi et vestligt præget supermarked, og her oplever vi for første gang tiggere. Min far fortæller, at der særligt i Agadez i Niger, hvor han har været på besøg flere gange, er mange nærgående tiggere. Det er ikke slemt her. Det når at blive mørkt, før vi er færdige med at handle ind, og det er lidt risikabelt, da det frarådes vesterlændinge at færdes ude efter mørkets frembrud af frygt for overfald. Vi finder heldigvis en taxa ret hurtigt. Det, der specielt overrasker mig ved Ouaga, er det vestlige præg, der er på byen. Visse dele af vejnettet ligner til forveksling noget fra vestlige hovedstæder, lige så med tankstationerne. Fodgængerovergange findes der ikke, så man skal se sig godt for, når man skal krydse vejen. Der er ret megen trafik i hvert fald de steder, vi er i hovedstaden. I de mest trafikerede områder er der politibetjente til at holde orden på det hele.

(fortsættes side 14)

Turen til Burkina Faso

(fortsat fra side 13)

Vi besøger Pag la Yiri dagen efter. Her køber min far håndværksprodukter på Genvej til Udviklings vegne for at kunne sælge dem videre senere hen. Ved aftenstid kommer Emmanuel Siambo forbi Emmaüs Solidarité Ouaga (ESO). Han er formand for ESO og en af de fire afrikanere i Emmaüs Internationals repræsentantskab - til daglig er han ansat i Burkina Fasos landbrugsministerium.

Onsdag bliver vi af Boulougou kørt til Gorom-Gorom, der ligger ca. 310 km nordøst for hovedstaden. De første 255 km er asfalteret, mens de sidste 55 er grusvej. På vejen ser vi bl.a. baobabtræer, zebuer og geder, der krydser vejen, men selvfølgelig også mange mindre landsbyer. Vi stopper i en landsby, hvor der er en muslimsk guide, der viser os en moské. Han forklarer os, at denne bygning er hovedbygning i et større moské-kompleks, der set ovenfra danner en menneskekrop med et tårn, der symboliser et hoved. Hovedbygningen repræsenterer kroppen, mens der er andre bygninger, der skal gå for at være arme og ben.

Hovedbygningen i moskeen, som ligger i Bani
100 km syd for Gorom Gorom

I Gorom Gorom skal vi bo på et hotel, der ligger ud til vejen næsten lige efter, man har passeret byskiltet. Abdoulaye Boureïma tager imod os. Han er Thyge Christensens gode ven. Thyge besøgte landet og ikke mindst Gorom Gorom to-tre gange om året – det har han gjort gennem flere årtier, og han har skrevet bøger om landet og

været med til at stifte Venskabsforeningen Danmark – Burkina Faso.

Hotellet er delt op i to afdelinger: I den ene er der reception og værelser, og i den anden er der bar og restaurant. Medarbejderne her sørger for både morgenmad og aftensmad til os de dage, vi er der.

Den første aften tager vi over på en café i nærheden, hvor bestyreren er tuareg, hvilket også kan ses på de europide ansigtstræk, og han kender også Thyge. Det gør de fleste her formentlig, da han har gjort meget for byen. Jeg sidder dog og er lidt utryg, må jeg indrømme. Vi har fået at vide, at der kun 40 km væk er meldt om tilstedeværelse af Al-Qâ'ida-terrorister, så jeg kan i nattemørket ikke tilsidesætte min frygt for at der pludselig dukker fjendtligtsindede op. Irrationelt måske.

To billeder fra markedet i Gorom Gorom

Om torsdagen oplever vi markedet i byen. Det er der gang i på denne dag hver uge, og et ikke ringe antal mennesker tager fra hovedstaden og herop udelukkende på grund af denne attraktion. Af befolkningsgrupper, der kan ses på markedet, er tuareger, bellaer, songhaier, fulbeer og mossier.

Pludselig får vi øje på en grib, der skuer ud over byen fra en trætop. Kort efter får vi set dromedarer.

Om aftenen serverer Abdoulaye grøn, kinesisk te, som tuaregerne fremstiller den. Der er tre smagsvarianter, eftersom der koges vand tre gange på de samme blade og med lige meget sukker hver gang. Det første glas er bittert som livet, det andet mildt som døden og det tredje sødt som kærligheden. Sådan ser tuaregerne på det.

Teen koges

Teen serveres

På vejen hjem til Ouaga får vi øje på strudse og antiloper i et naturreservat.

Vi drikker kaffe i byen Kaya 100 km nordøst for Ouagadougou

Nytårsaften holder vi på en restaurant. Fyrværkeriet er ikke så heftigt og stilner hurtigt af. Selv om vi går i mørke, skal vi ikke være bange, fortæller Salam, en medarbejder i Emmaus. Det er gyderne og ikke de befolkede veje, man skal være varsom over for.

På den dag, vi skal rejse hjem, når vi lige at hilse på Anette Sonne og hendes mand Arne Møller fra International Kontakt – de var netop landet.

En række fordomme er blevet be- og afkræftet på denne tur, men ét er sikkert: Jeg havde forventet noget helt andet, og i dag føler jeg virkelig oplevelserne som en uundværlig øjenåbner.

Returneres ved varig adresseændring

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

